

Øyer
kommune

Finansrapportering

Per 31.12.2020

Kommunestyret vedtok i sak 79/18 *Reglement for finans- og gjeldsforvaltning* for Øyer kommune med virkning fra og med 27.9.2018. I henhold til finansreglementet skal det i forbindelse med kvartalsrapportering legges frem rapporter til kommunestyret som viser:

- Status for forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål
- Status for forvaltning av kommunens gjeldsportefølje
- Risikovurdering knyttet til renterisiko

I tillegg skal kommunedirektøren etter årets utgang legge fram rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Finansreglementet av 2018 ble oppdatert i forhold til ny forskrift om kommuners finans- og gjeldsforvaltning, som understreker at kommunens reglement skal omfatte både finans- og gjeldsforvaltning, og at kommunestyret skal ta stilling til hvor stor refinansieringsrisiko som skal aksepteres knyttet til lån som forfaller innen ett år. Finans- og gjeldsforvaltningen har som overordnet formål å sikre en tilfredsstillende avkastning samt stabile, forutsigbare og lave netto finansieringskostnader for kommunes aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Øyer kommunes finansrapportering i 2020 har vært til behandling i kommunestyret i juni (sak 21/20) og september (sak 62/20) og bygger på regnskapstall per henholdsvis 30. april og 31. juli. Alle nøkkeltall som viser utvikling gjennom året er vist for disse datoene i tillegg til status per 31. desember.

Kommunedirektøren har følgende kommentarer til status per 31.12.2020:

GENERELT

Finansmarkedene i 2020 har svingt mye, og har i stor grad vært påvirket av virusutbruddet Covid-19. Koronapandemien førte til en dramatisk nedtur i den globale økonomien våren 2020. Umiddelbart etter at pandemien rammet Europa og Norge utløste dette ekstreme og raske utslag i aksjer, obligasjoner, oljepris og kronekurs. Den økonomiske nedturen våren 2020 ville blitt mye større om ikke myndighetene verden over hadde strukket seg svært langt for å kompensere for tapene. Norges Bank tok umiddelbart i bruk kraftige virkemidler. Styringsrenten ble senket med 1,25 prosentpoeng i mars og videre med 0,25 prosentpoeng i mai. I tillegg til rentekutt ble det gitt massiv likviditetsstøtte til bankene. Etter at Norges Bank satte ned styringsrenten 7. mai, har renten ligget urørt på 0 prosent.

På tross av Covid-19 ble 2020 til slutt et år med god avkastning i finansmarkedene. De fleste aksjeindekser var på «all-time high» ved utgangen av 2020. Verdensmarkedet steg ca 14 prosent og Oslo børs hovedindeks steg med 4,6 prosent, etter 20 prosent oppgang i årets to siste måneder. Hovedårsakene til den positive utviklingen er myndighetenes kraftige virkemidler for å motvirke virusutbruddets økonomiske konsekvenser, samt positive nyheter forbundet med vaksinasjon. Som et resultat av at økonomien ser ut til å hente seg inn raskere enn forventet, har Norges Bank fremskyndet sin prognose for rentehevinger. I Pengepolitisk rapport, av 18. mars 2021, varslet Norges bank at prognose for første renteheving fremskyndes til andre halvår 2021. Videre fremgår det i rapporten at styringsrenten frem til 2024 gradvis vil økes til 1,5 prosent. Denne prognosen ligger i økonomiplanperioden mellom 0,5 og 0,75 prosentpoeng over prognosen Norges Bank presenterte i Pengepolitisk rapport 24. september 2020, og vil naturlig nok få konsekvenser for lånerentene i perioden.

På bakgrunn av uroen i finansmarkedene har Øyer kommune fulgt markedet nøye i forbindelse med eventuelle utfordringer for kommunen rundt nye låneopptak og refinansieringsrisiko. Disse markedene har fungert godt i 2020.

FORVALTNINGEN AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLER FOR DRIFTSFORMÅL

Kommunedirektøren har valgt å holde utenom rapporteringen de midlene som ikke er aktuelle for annen plassering enn hos hovedbankforbindelsen. Til sammen dreier dette seg om 46,8 millioner kroner ved utgangen av 2020. De største postene er skattetrekkkontoen, utlånsmidler/tilskuddsmidler samt konto for kommunale krav til *Innfordringskontoret Gausdal, Lillehammer og Øyer* som i forskjellig grad tilhører samarbeidskommunene.

I Øyer kommune er det ikke praksis å ta opp lån før det er nødvendig for å følge opp vedtatt investeringsplan. Problemstillingen med midlertidig plassering av ubrukte lånemidler er følgelig lite aktuell.

	31.12.2019		30.04.2020		31.07.2020		31.12.2020	
	Mill kr	%	Mill kr	%	Mill kr	%	Mill kr	%
Innskudd hos hovedbankforbindelse (DNB)	81,2	100	58,2	100	57,5	100	95,1	100
Innskudd med tidsbinding								
Andel pengemarkedsfond								
Samlet kortsiktig likviditet	81,2	100	58,2	100	57,5	100	95,1	100
Årlig avkastning siden 31.12.2019				1,47		1,01		0,80
Avkastning benchmark (3 mnd Nibor)				1,43		0,96		0,70

Tabell 1 Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunen har som det fremgår av tabellen begrenset med ledige midler til driftsformål. Gjennom året vil det være store svingninger i beholdningen. Sum innestående på bank var ved utgangen av 2020 på 95,1 millioner kroner. Samlet beholdning har gjennom hele året har vært plassert hos hovedbankforbindelsen, DNB. Sammenliknet med benchmark har Øyer kommune oppnådd noe bedre avkastning, gjennomsnittlig 0,8 prosent rente på innskudd i 2020, mot benchmark 0,7 prosent rente. Innskuddsrenten beregnes med utgangspunkt i et påslag på 1 mnd Nibor. På grunn av situasjonen rundt Covid-19, og uroen i finansmarkedet, har Nibor beveget seg mye i løpet av året. Ved inngangen til 2020 lå 1 mnd Nibor på 1,65 prosent for deretter å nå sitt bunnpunkt i mai på 0,08 prosent. Ved utgangen av 2020 lå 1 mnd Nibor på 0,35 %.

GJELDSFORVALTNINGEN

	Ramme gjelds- og finansreglement	31.12.2019			30.04.2020			31.07.2020			31.12.2020		
		Mill kr	%	Rbt	Mill kr	%	Rbt	Mill kr	%	Rbt	Mill kr	%	Rbt
Lån med pt rente (flytende)		70,8			69,1			68,2			65,7		
Lån med NIBOR-basert rente (flytende)	> 30 %	153,3	41		203,9	51		241,9	58		269,9	61	
Lån med fast rente		96,3			96,3			96,3			96,3		
Renteswap (rentebytteavtaler)*	> 30 %	221	59		170,3	49		128,8	42		121,2	39	
Leasingavtaler		0,5			0,5			0,5			0,2		
Samlet langsiktig gjeld		541,9		3,1	540,1		2,8	535,7		2,9	553,3		2,5
Gjennomsnittrente			2,4			2,4			1,8			1,7	
Benchmark (3 mnd NIBOR)			1,8			1,4			0,3			0,4	
Antall løpende enkeltlån		14			14			14			13		
Største enkeltlån i samlet portefølje	< 35 %	160	30		160	30		160	30		160	29	
Lån som forfaller og må refinansieres innen 12 mnd	< 30%	160	30		160	30		160	30		160	29	
Opptak av nye lån investering											38		
Opptak av nye startlån - Husbanken					10								
Startlån-Husbanken		51,9			58,7			58			57,3		
Samlet langsiktig gjeld inkl. startlån		593,8			598,8			593,7			610,6		
<i>Rbt: gjennomsnittlig rentebindingstid</i>													
<i>* Renteswap (rentebytteavtaler) sikrer renteesponering på underliggende låneportefølje. I tabellen fremkommer renteswap-avtaler med forfall senere enn 12 mnd frem i tid. Lån med NIBOR-basert rente er redusert tilsvarende.</i>													

Tabell 2 Gjeldsforvaltningen

I henhold til finansreglementet omfattes ikke kommunens videreutlånsordning (startlån fra Husbanken) av reglementet, men de finansfaglige prinsipper skal anvendes også for disse lånene så langt de passer. Startlånene inngår ikke i beregningen av nøkkeltall, som for eksempel prosentvis andel fastrentelån, gjennomsnittrente, rentebindingstid og antall løpende lån.

Som informert om innledningsvis ble 2020 et år med store svingninger i finansmarkedene. Norges Bank kuttet styringsrenten med 1,25 prosentpoeng i mars måned. I begynnelsen av mai kuttet Norges Bank renten med ytterligere 0,25 prosentpoeng til 0 prosent. Øyer kommunes renter på ordinære flytende lån beregnes i all hovedsak direkte med utgangspunkt i 3 og 6 måneders Nibor (Nibor rente + påslag). I løpet av året har 3 mnd Nibor beveget seg fra 1,85 prosent i begynnelsen av januar til 0,49 prosent ved utgangen av året. I perioden mai til oktober lå 3 mnd Nibor periodevis helt ned mot 0,23 prosent. Den samme utviklingen har vært tilfellet for 6 mnd Nibor som ved utgangen av 2020 lå på 0,55 prosent.

Øyer kommunes låneopptak i forbindelse med finansiering av investeringer ble foretatt i desember og var på 38 millioner kroner. Ved utgangen av 2020 var kommunens lånegjeld på 553,3 millioner kroner eksklusive startlån, noe som gir en økning for året på 11,4 millioner kroner. Andelen av lånegjeld med fast rente var ved utgangen av året på 39 prosent, noe som er innenfor kravet i finansreglementet. Dette er en reduksjon på 20 prosent i forhold til 31.12.2019, og skyldes opptak av nytt investeringslån med flytende rente, samt rentebytteavtaler som utløper (en rentebytteavtale som har forfall mindre enn ett år frem i tid regnes som flytende). Øyer kommune har i tillegg til angitte rentebytteavtaler i tabellen ovenfor rentebytteavtaler for ca 97 millioner kroner som utløper de neste 12 månedene, og som derfor ikke inngår i beregnet andel fast rente. I henhold til finansreglementet skal den gjennomsnittlige rentebindingen være mellom 1 og 4 år. Ved utgangen av 2020 var rentebindingen på 2,5 år.

Gjennomsnittsrenten for lånene var ved utgangen av året på 1,7 prosent, noe som er en nedgang på 0,7 prosent i forhold til 31.12.2019. Renten er høyere enn angitt benchmark (3 mnd Nibor), noe som er naturlig i og med at Øyer kommune har fastrenteavtaler inngått i en periode med høyere renter enn i dag. Ved utlån beregner også bankene seg en rentemargin på Nibor avhengig av lånetype. Eksempelvis betaler Øyer kommune per i dag et påslag på 0,6 prosent for ordinære flytende lån i Kommunalbanken. I finansreglementet fremkommer det at et enkeltlån ikke skal utgjøre mer en 35 prosent av den samlede låneporteføljen, samt at ikke mer enn 30 prosent av den samlede låneporteføljen kan ha forfall innen 12 måneder. Det største enkeltlånet er et sertifikatlån på 160 millioner kroner, og dette er også det eneste lånet som forfaller innen 12 måneder. Sertifikatlånet utgjør 29 prosent av den samlede porteføljen, og er med andre ord innenfor kravene i finansreglementet.

Årets opptak av startlån hos Husbanken på 10 millioner kroner ble foretatt i april. Ved utgangen av 2020 har Øyer kommune startlån i Husbanken på 57,3 millioner kroner med en nominell rente på 0,8 prosent.

Totalt utgjør den samlede låneporteføljen inkludert startlån og leasingavtaler 610,6 millioner kroner.

RENTERISIKO

Nåværende gjeld og plasseringer	Balanse %	Balanse NOK	Endringsparameter	Rbt	Beregnet tap MNOK
Gjeld med flytende rente	61	335,6	1 %		-3,4
Rentekompensasjon					
Selvkostområde					
Gjeld med fast rente	39	217,5		2,5	
Passiva	100	553,1			-3,4
Bank	100	95,1	1 %		1,0
Finans aktiva					1,0
Hvis renta øker med 1 % vil det med nåværende lån medføre årlig tap på:					-2,4

Tabell 3 Renterisiko

Med den fordelingen mellom fast og flytende rente som øyer kommune har på gjeldsporteføljen ved utgangen av 2020, er den potensielle merutgiften ved 1 prosent økning av renten på 3,4 millioner kroner på årsbasis. Dersom en «netto» gjeldsbetraktning legges til grunn reduseres merutgiften med 1 million kroner til 2,4 millioner kroner som følge av økte renteinntekter på kommunens bankinnskudd. Vann og avløp sin andel av gjeld med flytende rente, samt rentekompensasjon fra staten til investeringer, vil redusere den potensielle merutgiften noe, anslagsvis med 30 prosent.

AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Økonomifunksjonen i Øyer kommune har fra og med 2019 stått for all finans- og gjeldsforvaltning. Tidligere år ble deler av dette arbeidet utført med bistand fra Fellesenhet økonomi. Fra 2019 har Kommunalbankens system for gjeldsforvaltning, KBN Finans, blitt benyttet i forvaltningen av låneporteføljen. Dette systemet gir en god oversikt over porteføljen, gir lett tilgang til analyser, rapporter og markedsdata.

Finansåret 2020 har i veldig stor grad vært preget av Covid-19. På bakgrunn av uroen i finansmarkedene har Øyer kommune fulgt markedet nøye i forhold til renteutvikling og for å være oppdatert i forhold til eventuelle utfordringer for kommunen rundt nye låneopptak og refinansieringsrisiko. Selv om finansmarkedet nå ser ut til å ha roet seg mye i forhold til virusutbruddet, blir det også i 2021 viktig for kommunen å følge markedene nøye.

Kommunedirektøren har ingen ytterligere kommentarer til finansrapporten per utgangen av 2020.